

Toelichtingen bij de uitbreiding van de maatregel tot de toekenning van een installatiepremie aan personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen

Inleiding

Het toegankelijker maken van woningen en, in het bijzonder, het bevorderen van de integratie van daklozen door middel van het hebben van een woning, zijn prioriteiten die werden aangekondigd in de algemene beleidsnota en het Nationaal Actieplan Sociale Insluiting 2003-2005 dat de federale Ministerraad op 5 september 2003 heeft goedgekeurd.

Overeenkomstig artikel 14, § 3, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie heeft elke leefloongerechtigde die zijn hoedanigheid van dakloze verliest door een woonst te betrekken die hem als hoofdverblijfplaats dient, eenmaal in zijn leven recht op een installatiepremie.

Het is noodzakelijk deze maatregel te verruimen tot andere daklozen die, hoewel ze geen recht hebben op een leefloon, toch sociaal-economisch kwetsbaar zijn.

Deze verruiming werd vertaald bij de wet van 23 augustus 2004¹ tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en tot uitbreiding van het personele toepassingsgebied van de installatiepremie en bij het koninklijk besluit van 21 september 2004² tot toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.

Dit besluit heeft naderhand een louter technische wijziging ondergaan ten gevolge van de wijziging van de categorieën van leefloongerechtigden.³

¹ Belgisch Staatsblad van 27 september 2004

² Belgisch Staatsblad van 5 oktober 2004.

³ het koninklijk besluit van 18 januari 2005 tot wijziging van het koninklijk besluit van 21 september 2004 tot toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen (Belgisch Staatsblad van 9 februari 2005).

1. Wie kan aanspraak maken op de installatiepremie krachtens de wet van 23 augustus 2004?

Overeenkomstig artikel 2 van het voormeld koninklijk besluit van 21 september 2004, dat in uitvoering van de voormelde wet van 23 augustus werd genomen, kan iedere persoon die hetzij enkel een inkomen heeft uit een stelsel van sociale zekerheid of sociale bijstand, hetzij een inkomen heeft dat lager is dan een bepaalde grenswaarde, één maal in zijn leven aanspraak maken op een installatiepremie wanneer hij zijn hoedanigheid van dakloze verliest door een woonst te betrekken die hem als hoofdverblijfplaats dient.

Om recht te hebben op de installatiepremie krachtens de wet van 23 augustus 2004 moet de betrokkene dus tegelijkertijd aan twee voorwaarden voldoen. De eerste voorwaarde betreft het inkomen van de betrokkene; de tweede voorwaarde betreft het verlies van de hoedanigheid van dakloze.

a. voorwaarde 1 : het (enige) inkomen van de betrokkene is hetzij een inkomen ten laste van een stelsel van de sociale zekerheid of van de sociale bijstand, hetzij een inkomen onder een bepaalde grenswaarde.

- een vervangingsinkomen ten laste van de sociale zekerheid⁴ of een uitkering ten laste van een regeling van sociale bijstand

→ **De vervangingsinkomens** worden door **de sociale zekerheid** toegekend bij het wegvallen van het inkomen wegens ziekte, invaliditeit, ouderdom of vroegtijdig overlijden, werkloosheid, ed.

De inkomens die voor de toepassing van deze maatregel als vervangingsinkomens ten laste van de sociale zekerheid worden beschouwd zijn:

In het werknemersstelsel

uitkeringen

- primaire arbeidsongeschiktheid
- invaliditeit
- moederschapsverzekering

pensioenen

- rustpensioenen

⁴ in tegenstelling tot bijkomende inkomsten zoals kinderbijslag, de terugbetaling van bepaalde kosten van geneeskundige verstrekkingen, ...

- overlevingspensioenen
- vakantiegeld voor gepensioneerden

werkloosheid

- werkloosheidsvergoedingen
- loopbaanonderbreking & tijdskrediet
- brugpensioenen

arbeidsongevallen

- tijdelijke arbeidsongeschiktheid
- renten (>16 %) (*gefinancierd via het kapitalisatiestelsel*)
- renten (<16 %) (*gefinancierd via het repartitiestelsel*)
- bijlagen (*gefinancierd via het repartitiestelsel*)

beroepsziekten

- tijdelijke arbeidsongeschiktheid
- vergoedingen tot schadeloosstelling
- werkverwijdering

In het stelsel van de zelfstandigen

uitkeringen

- primaire arbeidsongeschiktheid
- invaliditeit
- moederschapsverzekering

pensioenen

- rustpensioenen
- overlevingspensioenen
- onvoorwaardelijke pensioenen (m.b.t. perioden voor 1984)

faillissementsverzekering

In het ambtenarenstelsel

pensioenen

- rustpensioenen
- overlevingspensioenen

disponibiliteit

vervroegd pensioen om gezondheidsredenen...

vergoedingspensioenen (sectoren arbeidsongevallen en beroepsziekten)

→ Met **uitkeringen ten laste van een regeling van sociale bijstand** worden de volgende residuaire regelingen bedoeld:

- de financiële maatschappelijke hulp (equivalent van het leefloon)^{5&6};
- de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) en de inkomensgarantie voor ouderen (IGO).

- een inkomen lager dan het bedrag van het leefloon zoals vastgesteld⁷ voor de categorie waartoe de betrokkene behoort⁸, verhoogd met 10%.

De inkomsten worden berekend overeenkomstig de artikelen 16 en volgende van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

- b. voorwaarde 2 : de persoon moet zijn hoedanigheid van dakloze verliezen door een woning te betrekken die hem als hoofdverblijfplaats dient.

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 21 september 2004 definieert een dakloze als volgt:

Wordt beschouwd als een dakloze « de persoon die niet over een eigen woongelegenheid beschikt, die niet de middelen heeft om daar op eigen krachten voor te zorgen en daardoor geen verblijfplaats heeft, of die tijdelijk in een tehuis verblijft in afwachting dat hem een eigen woongelegenheid ter beschikking wordt gesteld ».

⁵ artikel 1 van het ministerieel besluit van 30 januari 1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

⁶ Het leefloon wordt hier niet vermeld. De wet betreffende de maatschappelijke integratie voorziet in een installatiepremie voor de leefloongerechtigde ex-dakloze. Zoals verder toegelicht sluit de toepassing van de wet betreffende het recht op maatschappelijke integratie ter zake de toepassing van de wet van 23 augustus 2004 uit.

⁷ artikel 14, § 1, 3°, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

⁸ lees: zou behoren als leefloongerechtigde.

De definitie van een dakloze wordt voor de eerste maal in een reglementaire tekst opgenomen. Deze definitie werd overgenomen uit de voorbereidende werken van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

De kwalificatie van een persoon als een dakloze hangt af van een combinatie van feitelijke elementen.

Hieronder, een korte toelichting bij een aantal deelaspecten van de definitie van een dakloze.

« de dakloze heeft geen verblijfplaats of verblijft tijdelijk in een tehuis »

Deze zinsnede betreft twee afzonderlijke situaties:

1/ de personen die op straat slapen of in openbare gebouwen die geen woning zijn, (stations, enz.) en de personen die voorlopig door een particulier worden opgevangen om ze tijdelijk en kortstondig te helpen in afwachting dat ze over een woning beschikken, hebben geen verblijfplaats in de zin van de voormelde definitie van een dakloze.

2/ onder tehuis in de zin van voormelde definitie moet worden verstaan, iedere inrichting of instelling waar noodlijdende personen worden opgevangen door hun tijdelijk onderdak en een begeleiding aan te bieden.

omdat hij niet over een eigen woongelegenheden beschikt of omdat hij niet de middelen heeft om daar op eigen krachten voor te zorgen.

Onder « eigen woning » moet worden verstaan, een privatieve woning of een woning voor eigen maar daarom niet noodzakelijk exclusief gebruik, zonder dat de aanvrager noodzakelijk eigenaar of huurder is.

De wet van 23 augustus 2004 is niet van toepassing op personen die een installatiepremie kunnen of hebben ontvangen krachtens een andere reglementering.

Het gaat om:

- gerechtigden op het leefloon⁹;
- asielzoekers¹⁰.

⁹ artikel 14 van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie.

Een persoon die een installatiepremie heeft ontvangen als gerechtigden op het leefloon kan aldus naderhand geen aanspraak maken op een premie als gerechtigde op een uitkering ten laste van de sociale zekerheid of ten laste van een regeling van sociale bijstand, zoals bijvoorbeeld werkloosheidsuitkeringen.

Evenzo kan een erkende vluchteling geen aanspraak meer maken op een premie op basis van de nieuwe reglementering indien hij reeds een installatiepremie als asielzoeker heeft ontvangen bij toepassing van het ministerieel besluit van 30 januari 1995.

De bij deze maatregel bedoelde personen die in een openluchtrecreatief verblijf of in een weekendverblijf wonen kunnen geen aanspraak maken op een installatiepremie.

Deze mogelijkheid die in de wet van 26 mei 2002 bestond voor de gerechtigden op het leefloon werd niet hernomen in het kader van het koninklijk besluit van 21 september 2004 tot toekenning van een installatiepremie door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn aan bepaalde personen die hun hoedanigheid van dakloze verliezen.

2. Wat houdt de installatiepremie in?

2.1. Bedrag van de premie

De premie bedraagt een twaalfde van het jaarlijks bedrag van het leefloon voor de categorie van personen met gezinslast.¹¹

¹⁰ artikel 5 van het ministerieel besluit van 30 januari 1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

¹¹ artikel 14, § 1, eerste lid, 3° van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

2.2. Aantal premies

Deze premie kan slechts één keer worden toegekend aan één en dezelfde persoon.

Wanneer twee of meer daklozen die zich op hetzelfde adres vestigen één huishouden vormen, wordt één enkele installatiepremie toegekend voor het gehele huishouden. Deze premie wordt toegekend in hoofde van de aanvrager.

Ingeval het huishouden later scheidt, kan de persoon die geen aanvraag heeft ingediend eventueel aanspraak maken op een installatiepremie in eigen naam.

2.3. Gebruik van de premie

Het OCMW mag de premie in geen enkel geval gebruiken voor de financiering van de huur of van de huurwaarborg.

Het koninklijk besluit van 18 juni 2004 houdende toekenning van een toelage aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor de kosten voor het samenstellen van huurwaarborgen ten gunste van personen die ze niet kunnen betalen, dat deze materie reglementeert, wil de maatschappelijke dienstverlening in de vorm van een huurwaarborg aanmoedigen.

3. Welk OCMW is bevoegd voor het toekennen van een installatiepremie?

Aangezien een dakloze pas aanspraak kan maken op een installatiepremie wanneer hij die hoedanigheid verliest, is de specifieke bevoegdheidsregel voor daklozen vervat in artikel 2, §7, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, niet van toepassing voor de aanduiding van het OCMW.

Krachtens de algemene bevoegdheidsregel vervat in artikel 1, 1°, van voormelde wet van 2 april 1965, is het OCMW van de gewoonlijke verblijfplaats van de aanvrager bevoegd voor het toekennen van de maatschappelijke hulp, ongeacht de vorm en de aard van deze hulp.

Voor de toekenning van een installatiepremie is het OCMW van de gemeente waar de betrokkene zich vestigt, het OCMW van de gewoonlijke verblijfplaats van de betrokkene.

4. Hoe kan het OCMW dubbele hulpverlening verhinderen?

Om dubbele hulpverlening aan één gerechtigde te verhinderen wordt een meldingsplicht ingevoerd.

Wanneer het OCMW een aanvraag van een installatiepremie ontvangt, is het belangrijk dat dit centrum de POD Maatschappelijke Integratie bevroegt om na te gaan of dergelijke premie al werd aangevraagd en/of toegekend ten gunste van de betrokkene.

Procedure :

1. Wanneer een ex-dakloze een installatiepremie aanvraagt, neemt het OCMW onmiddellijk contact op met de POD Maatschappelijke Integratie om informatie te bekomen over het bestaan van een eventuele aanvraag van een installatiepremie door de betrokkene bij een ander OCMW.

Het OCMW vult daartoe deel 1 van het inlichtingenformulier in, waarvan het model als bijlage is gevoegd, en faxt het naar mijn Administratie op volgend nummer : 02/509 85 56.

2. De Administratie antwoordt onmiddellijk en deelt, door middel van hetzelfde formulier (deel 2) de gegevens mee waarover ze op dat ogenblik beschikt met betrekking tot eventuele aanvragen om een installatiepremie en/of de eventuele toekenning ervan aan de betrokkene.

3. Zodra een beslissing is genomen tot toekenning of weigering van de installatiepremie, vult het OCMW deel 3 van dit formulier in en faxt het naar de Administratie op voormeld faxnummer.

Punt 4 van deze omzendbrief vervangt punt 2.3 van de omzendbrief van 24 februari 2003 betreffende de nieuwe territoriale bevoegdheidsregel voor daklozen en de verplichte meldingsplicht.

De formulieren als bijlage vervangen het formulier bijgevoegd bij voormelde omzendbrief.

5. Terugbetaling door de Staat

De Staat neemt de installatiepremie die werd toegekend conform de reglementering voor 100 % ten laste.

Het OCMW moet zijn beslissing tot toekenning van een installatiepremie binnen een termijn van 45 dagen meedelen opdat de Staat de toelage kan berekenen.

De toelage wordt uitbetaald na voorlegging van een maandstaat door het centrum.